

MAGYAR KÉMIKUSOK LAPJA

HUNGARIAN CHEMICAL JOURNAL

LXXVIII. évf., 2. szám, 2023. február

A Magyar Kémikusok Egyesületének
– a MTESZ tagjának –
tudományos ismeretterjesztő
folyóirata és hivatalos lapja

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
[SZEKERES GÁBOR] örökös főszerkesztő
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
LENTE GÁBOR, NAGY GÁBOR,
PAP JÓZSEF SÁNDOR,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
BIACS PÉTER, BUZÁS ILONA,
HANCSÓK JENŐ, JANÁKY CSABA,
KALÁSZ HUBA, KEGLEVICH GYÖRGY,
KOVÁCS ATTILA, MIZSEY PÉTER,
NEMES ANDRÁS, ifj. SZÁNTAY CSABA,
SZABÓ ILONA, TÖMPE PÉTER,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők
A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.

Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883

Fax: 36-1-201-8056

E-mail: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete

Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA

Nyomdai előkészítés: HORVÁTH IMRE

Nyomás: Europrinting Kft.

Felelős vezető: ENDZSEL ERNŐ

ügyvezető igazgató

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete

Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank

10700024-24764207-51100005 sz.

számlájára „MKL” megjelöléssel

Előfizetési díj egy évre 11 400 Ft

Egy szám ára: 950 Ft. Külföldön terjeszti

a Batthyany Kultur-Press Kft.,

H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

1251 Budapest, Postafiók 30.

Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:

SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,

1015 Budapest, Hattyú u. 16.

Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,

e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális és archivált számaink honlapunkon

(mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541

HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)

HU ISSN 1588-1199 (online)

DOI: 10.24364/MKL.2023.02

A lapot az MTA MTMT indexeli, és a REAL,
továbbá az Országos Széchényi Könyvtár
(OSZK) Elektronikus Periodika Adatbázisa
és Archívuma (EPA) archiválja

esetet említek ennek illusztrálására.

Putyin háborújának a következményei katasztrofálisak. A kényszerű energiatakarékosság ellehetetlenníti munkakörülményeinket, a mindenhová beszivárgó infláció és áruhiány pedig olyan gazdasági kényszereket hozott, amelyek fejlesztési, kutatási és tudományos programok leállítását vagy jelentős „karcsúsítását” teszik szükségessé. Mindez azonban eltörpül az emberéletben, anyagi értékekben elszenvedett pótolhatatlan veszteségekhez és a háború hosszabb távú hatásaihoz képest. Most még nincs napirenden, de nekünk, kémikusoknak már most fel kell készülnünk a környezet helyreállítására, mert ne legyen kétségünk afelől, hogy a háború a leghatékonyabb eszköze a környezetrombolásnak, ami nem ismer határokat.

Persze a környezet minőségével kapcsolatos kérdések a háborútól függetlenül is napirenden vannak, és gyakran egy-egy konkrét ügy kapcsán a közvélemény nehezen képes kibogozni a valóság és a képzeletvilág összegabalyodott szálait. A kémiai ismeretek birtokában nekünk lenne a kötelességünk mindenki számára érthető módon tisztázni néhány alapvető kérdést. Ez azonban elsősorban nem a szándékainkon, hanem a hozzáférhető információkon múlik. Példának okáért, az utóbbi időszakban sokan kérdezték tőlem, hogy mi a véleményem Magyarország tervezett „akkumulátorgyártási nagyhatalom” státuszáról. Kénytelen voltam azt válaszolni, hogy semmi, mert a hatástanulmányok (már ha vannak egyáltalán) és a konkrét technológiai tervek ismerete nélkül badarság lenne bármit is mondani a beruházásokról. Az viszont tény, hogy a projekteket körülvevő titkolózás, a kiszivárogtatott félinformációk és a jelentős állami támogatások indoklásának elmaradása nem segíti a bizalom megeremtését és a szakmai alapon álló érvek elfogadtatását.

„Közszolgálati” feladataink az élet számos más területén is lennének. Sajnos már hónapok óta napirenden van a közoktatás helyzete. Az ilyen-olyan ígérek ellenére nem látszik a kibontakozás. Világosan látnunk kell, hogy minden szakmának érdeke a stabil és jó színvonalú oktatás, mert csak így biztosítható a szakemberek utánpótlása. A tanárok – és hangsúlyozottan nem csak a kémiatanárok – jogos igényeinek támogatásával, egy válságkezelő közoktatási koncepció kialakításában való részvétellel hozzá kell járulnunk a helyzet normalizálásához. Már ha egyáltalán igényt tartanak a véleményünkre ebben az ügyben (is).

Ne feledjük! Rajtunk is múlik, hogy mit hoz a jövő. Főleg rajtunk.

2023. február

Dr. Fábíán István

egyetemi tanár, az MKE IB tagja

TARTALOM

NOBEL-DÍJ, 2022

Kele Péter: Nobel-díj klikkelésért?

34

Marton-Dávid Bernadett, Sajtos László, Takács László: 2022-es orvosi-életteni

Nobel-díj: Svante Pääbo

37

Bacsárdi László: A kvantum-összefonódás nyomában

40

VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY

Tomasek Szabina, Miskolczi Norbert: Szennyvíziszapok újrahasznosítása

termokémiai módszerrel

42

OKTATÁS

Nagyon jó állandóan fiatalok között lenni, velük dolgozni

(Ferenczyna Molnár Márta és Versits Livia gondolatai)

45

KITEKINTÉS

Inzelt György: Kiről nevezték el? A Gay-Lussac-törvény, a Charles-törvény,

Amontons törvénye

47

Braun Tibor: Aranybányászat mikrobákkal

50

Kutasi Csaba: A jól látható ruházat funkcionális anyagai

52

VEGYÉSZLELETEK

Lente Gábor rovata

56

A HÓNAP KÉMIAI PUBLIKÁCIÓJA

58

MEGEMLÉKEZÉSEK

59

A HÓNAP HÍREI

63

Címlapunkon:
Bioortogonális kémia
és fluoreszcencia
(Kele Péter)